

פרק כהן משיח

מתניתין:

כהן משיח שחטא ואחר כך עבר ממשיחותו, (9) וכן נשיא שחטא ואחר כך עבר מגדולתו

כהן משיח מביא פר, כאילו הוא עדיין משיח, והנשיא מביא שעיר, כמו שמביא בשעה שהיה נשיא. (10)

משיח שעבר ממשיחותו ואחר כך חטא, וכן הנשיא שעבר מגדולתו ואחר כך חטא, דינם חלוק:

כהן משיח מביא פר, כי למרות שעבר מכהונתו דינו נשאר כמשיח. ואילו הנשיא לאחר שעבר מנשיאותו מביא כשבה או שעירה, כי דינו כהדיוט. (11)

בין החטאים המחייבים את קרבנות ההדיוט והנשיא, והמשיח, וכלם מביאים על שגגתם, [אלא ששגגת הכהן המשיח היא רק עם הוראה], וכל החילוק הוא בסוג הקרבן שעליהם להביא על שגגתם, אם פר או שעיר, או כבשה ושעירה. [וכמבואר בארוכה בספר המצוות שורש ז'], ולכן היתה הוה אמינא לומר שסוג הקרבן תלוי בזמן הבאתו כמו שמצינו בקרבן עולה ויורד שהחייב חל בעת החטא, אבל סוג הקרבן תלוי במצבו בזמן הבאתו ועל כך מגלה הפסוק שאין חיוב פר של משיח אלא אם חטא בהיותו משיח, אבל גדר החיוב נשאר כמו הדיוט, אלא שלא התחדש סוג קרבן של פר אלא בחטא של משיח. ונשיא. [ועיין להלן י. הערה 5].

11. הרמב"ם בפירושו המשנה ביאר את טעם החילוק בין משיח שעבר לנשיא שעבר, שמשיח נמשח בשמן המשחה ואינו מבטל מעשהו, ואין הבדל בינו לכהן גדול משמש אלא בעבודה בלבד. אבל נשיא אין לו גדולה אלא כשנעשית מצוותו, וכשבטל ענין זה הרי הוא כהדיוט. וכוונתו כי גם מלך שנמשח אינו מביא שעיר אחר שעבר, כיון שאין דין הנשיא תלוי במשיחה אלא במינוי לצוותם על העם, אך משיח תלוי רק במשיחה, שהרי מרובה בגדים אינו מביא פר,

9. רש"י [במשנה הבאה] והרא"ש [כאן] פירשו שמשנתנו דלא כרבי שמעון, שהרי לפי רבי שמעון מביא פר רק באופן שנודע לו שחטא קודם שעבר, אך אם נודע אחר שעבר, פטור. ובמשנתנו שנינו בסתמא שמביא פר אחר שעבר. אולם הרע"ב פירש במשנתנו לגבי משיח שלא הספיק להביא קרבנו עד שעבר ממשיחותו, ומשמע שמדובר כשנודע לו לפני שעבר, ובאופן זה גם בנשיא לא נחלק רבי שמעון שהוא חייב, כי הידיעה והחטא היו שתיהן בשעת חיוב.

10. הרמב"ם [בפירושו המשנה ובפט"ו ה"ו] והרע"ב כתבו שמביא שעיר משום שנאמר על חטאתו אשר חטא, ודרשינן בשעת חטאתו הוא מביא. ותמה התוס' יו"ט הרי פסוק זה נאמר במשיח שחטא אחר שעבר, ולא בנשיא.

ובתחילה צידד ליישב, שכוונתם לפסוק האמור בנשיא "או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא את קרבנו", ודרשו, כאשר חטא רק מביא קרבנו. [ועיין מלאכת שלמה]. אכן הסיק, שאין צריך ללמוד דין זה מקרא דסברא היא שיביא כנשיא, כיון שחטא קודם שעבר. ואמנם תימה היא על הרמב"ם, שהרי גם לולי הפסוק אי אפשר לשנות את החיוב שחל עליו קודם שעבר. ולכאורה מוכח מדברי הרמב"ם שאין חילוק